

Haava 6 välialad / ehitusprojekt

Seletuskiri

Töö nr / **25MA07**

Staadium / Põhiprojekt

Asukoht / Tartumaa, Tartu vald, Kõrveküla alevik

Kinnistu / Haava tn 6 79403:002:1172

Tellija / Tartu Vallavalitsus

Tellija esindaja / Egle Nõmmoja

Peaprojekteerija / Hepta Group Energy OÜ

Projekteerija / OutSiders OÜ, L. Tolstoi 6-4, 50906 Tartu

Reg nr 12775077, MTR nr EEP004518

Vastutav spetsialist / Andres Viitkar, volitatud maastikuarhitekt 7

MA osa autor / **Andres Viitkar**, volitatud maastikuarhitekt 7

Fotode autor / Andres Viitkar, 2025.10.28

Tartu / 2026.05.15

outsiders
maastikuarhitektid

IBAN EE812200221061179306
Aadress L. Tolstoi 6-4, 50106 Tartu
Telefon (+372) 5349 7633

Koduleht
E-mail

www.facebook.com/OUOutSiders/
andres@maastikuarhitekt.ee

Sisukord

ÜLDOSA	4
1 ÜLDANDMED	4
1.1 Projekteerimistöö piiritus	4
1.2 Alusdokumendid	4
2 OLEMASOLEV OLUKORD	5
2.1 Paiknemine	5
2.2 Olemasolevad hooned ja rajatised	5
2.3 Olemasolev reljeef	6
2.4 Olemasolev kõrghaljastus	6
2.4.1 Liigiline koosseis	7
2.4.2 Haljastuse seisukord	8
2.5 Olemasolevad tänavad, juurdesõidud ja kõnniteed	9
2.6 Kaitsealused objektid ja kinnismälestised	11
3 PROJEKTLAHENDUS	11
3.1 Välisruumi kujunduskontseptsioon	11
3.2 Asendiplaan	12
3.2.1 Vallamaja esindusala	12
3.2.2 Piknikuala	12
3.2.3 Mängu- ja spordialad	12
3.3 Haljastus ja heakorrastus	12
3.3.1 Olemasolev, säilitatav haljastus	12
3.3.2 Raied ja hooldustööd	13
3.3.3 Üldine haljastuskontseptsioon	13
3.3.4 Projekteeritud haljastus	13
3.3.5 Istutustöödel järgitavad nõuded	14
3.3.6 Istikute kvaliteedinõuded	15
3.3.7 Multšid	16
3.3.8 Kõrghaljastuse hooldusjuhised	17
3.3.9 Istutusmahud	17
3.4 Teed ja platsid	19
3.5 Välisvalgustus	19
3.6 Arhitektuursed väikevormid	19
3.6.1 Terrass	20
3.6.2 Mängu- ja spordirajatiste näidised	20
3.6.3 Pingid, rattahoidjad ja prügikastid	23
3.7 Nõuded ehitamisele ja ehitusplatsi korrastamisele	25
3.8 Orienteeruvad materjalide mahud	25
LISAD	28

2.1. Lisa 1. Olemasoleva puittaimestiku hindamise metoodika	28
2.1.1. Üksikpuude hindamise metoodika	28
3.1.2. Põõsaste hindamise metoodika	29
2.2. Lisa 2. Puittaimestiku hinnangu tabel	30

JOONISED

Nr	nimetus	formaat / mõõtkava	faili nimi	kuupäev
1	Puittaimestiku hinnang	A2 / 1:500	25MA07_PP_MA-04-01_dendro_Haava6välialad.pdf	15.05.2026
2	Liikuvus & tegevusruumid	A2 / 1:1000 1:3000	25MA07_PP_MA-04- 02_liikuvus&tegevusruumid_Haava6välialad.pdf	21.01.2026
3	Asendijoonis	A2 / 1:500	25MA07_PP_MA-04-03_asend_Haava6välialad	15.05.2026
4	Asendijoonis / haljastus	A2 / 1:500	25MA07_PP_MA-04-04_asend- haljastus_Haava6välialad	15.05.2026
5	Asendijoonis / põhja osa	A3 / 1:300	25MA07_PP_MA-04-05_asend- põhjaosa_Haava6välialad	15.05.2026
6	Asendijoonis / kaitsevööndid	A2 / 1:500	25MA07_PP_MA-05-06_asend-vööndid_ Haava6välialad.pdf	15.05.2026
7	Infostend	A4 / 1:20	25MA07_PP_MA-05-07_stend_ Haava6välialad.pdf	22.04.2026
8	Vaade 1 / lõunaosa	A3	25MA07_PP_MA-05-08_vaade1_ Haava6välialad.pdf	15.05.2026
9	Vaade 2 / põhjaosa	A3	25MA07_PP_MA-05-09_vaade2_ Haava6välialad.pdf	15.05.2026

Üldosa

Projekti seletuskiri ja graafiline osa on üks tervik. Esitatud informatsiooni mittevastavuste osas lähtuda seletuskirjast ja täpsustada projekteerijaga. Ehitamiseks vajaliku, kuid puuduva informatsiooni korral võtta ühendust projekteerijaga.

Kõikide materjalide ja konstruktsioonide valikul ja ehitamisel tuleb kinni pidada headest ehitustavadest, Eesti Standardikeskuse standarditest, ET-normidest, kvaliteedinõuetest RYL-2010 ning materjalide ja seadmete tarnija- ja tootjapoolsetest paigaldusjuhistest ning hooldusnõuetest.

Projekti näitena valitud ehitusmaterjalide ja toodete asendamine ning lahenduste muutmine kooskõlastada projekteerijaga.

1 Üldandmed

1.1 Projekteerimistöö piiritus

Käesolev eskiisprojekt käsitleb Tartu vallavalitsuse välialasid, sh ligipääsetavust. Projekti eesmärk on välialadele leida ühtne koostööv funktsionaalne terviklahendus, sh tegevusruumid lastele ja noortele, vallamaja esine esindusala, haljastuslahendus, ning vajalik väliinventar (prügikastid, pingid, rattahoidjad jms).

Projekti maastikuarhitektuurne osa käsitleb liikuvust, haljastust ja puhke ning tegevusruume. Parklate ja teede lahendust koos drenaaži ja välisvalgustusega vt täpsemalt TL osast.

Projekti koostamise aluseks on 'Haava 6 välialade projekteerimise hanke tehniline kirjeldus' ja Objekti koosoleku nr 1 protokoll (vt kaust 2 Lähtedokumendid).

1.2 Alusdokumendid

/ Maa-ala plaan tehnoorkudega, Haava tn. 6, töö nr 2787-25, Sirkel & Mall Geodeesia, G. Kaljuste, 2025.09.09 (vt kaust 9 Lisad).

/ Aovere-Kõrveküla KLT geodeetiline alusplaan, töö nr GE24084, Raxoest OÜ, 31.02.2025.

/ Matto maaüksuse ja lähiala detailplaneering, töö nr 82DP06, Artes Terrae OÜ, Edgar Kaare, 25.01.2007.

/ Riigitee 3 Jõhvi-Tartu-Valga km 122,2-126,5 Aovere - Kõrveküla kergliiklustee põhiprojekt, töö nr T02024-1, Teedeprojekt OÜ, R. Loorens, 19.11.2025.

/ Maa-ameti ortofoto alast, alla laetud 31.10.2025.

/ EVS 843:2016 'Linnatänavad'.

/ EVS 932:2017 'Ehitusprojekt'.

/ EVS 939-3:2020. Puittaimed haljastuses. Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse.

/ EVS-EN 1176-1:2017. Mänguväljaku seadmed ja aluspinnakate. Osa 1: Üldised ohutusnõuded ja katsemeetodid.

Kõigi õigusaktide, normdokumentide ja eeskirjade puhul tuleb kinni pidada käesoleval ajahetkel kehtivatest õigusaktidest, normdokumentidest ja eeskirjadest.

2 Olemasolev olukord

2.1 Paiknemine

Skeem 1. Projektala paiknemine (Maa-amet, 31.10.2025) / 15 043 m².

2.2 Olemasolevad hooned ja rajatised

Projektala keskmes asub Tartu Vallavalitsuse kahekordne hoone. Hoone esisel paikneb 3 lipumasti.

Projektala põhjaosas paikneb ruudukujulise põhiplaaniga liivakatendiga 2018. aastal rajatud laste mänguväljak, sh 0.9 m kõrgune liumägi, kahekohaline- ja pesakiik, karusell ning madalad rippkangid. Lisaks 2 seljatoega istepinki ja prügikasti.

Foto 1. Tartu Vallaja põhja fassaad.

Foto 2. Olemasolev mänguväljak.

2.3 Olemasolev reljeef

Projektil on lauge reljeefiga, tõustes põhjast lõunasse u 2 meetrit (54.50 - 56.7).

2.4 Olemasolev kõrghaljastus

Projektil hinnati kõigi üksikpuude, põõsaste ja gruppide haljastuslik väärtus. Hindamise aluseks on lihtsustatud kujul Tallinna linnavalitsuse 10.06.2020 määrus nr 15 'Haljastuse inventeerimise kord' (vt lisa 1). Hindamistulemused kajastuvad joonisel MA-4-01 ja seletuskirja lisa 2 tabelis.

2.4.1 Liigiline koosseis

Inventeeritud alal hinnati üksikpuude ja -põõsastena ning gruppidega **17 erinevat liiki**, sh kultivarid. Kõrghaljustuse põhiosa moodustavad vallamaja esistel haljasaladel kasvavad lehise liigid ja torkava kuused ning vallamajast põhjas kasvavad aedõunapuud.

Põõsaste osakaal on projektalal pigem tagasihoidlik - põhjapoolsete elamute sissesõiduteele jääb 6 harilikku kukerpuu põõsast ja vallamajast läänes krundipiiril kasvab viirpuu hekk, ülejäänud 3 põõsa liiki on esindatud vaid ühe eksemplariga.

Nr.	Päris- maiusus	Lühend	Nimi eesti keeles	Nimi ladina keeles	Osakaalu %
1		Lh sp	lehise liik	<i>Larix sp</i>	15.9
2		KuT	torkav kuusk	<i>Picea pungens</i>	14.3
3		Õ sp	aedõunapuu sort	<i>Malus sp</i>	14.3
4	*	Kk	harilik kukerpuu	<i>Berberis vulgaris</i>	9.5
5	*	Sa	harilik saar	<i>Fraxinus excelsior</i>	6.3
6	*	Ta	harilik tamm	<i>Quercus robur</i>	6.3
7	*	KsS	sookask	<i>Betula pubescens</i>	6.3
8	*	Va	harilik vaher	<i>Acer platanooides</i>	4.8
9		Et	harilik ebatsuuga	<i>Pseodotsuga menziesii</i>	4.8
10	*	Ku	harilik kuusk	<i>Picea abies</i>	3.2
11	*	KsA	arukask	<i>Betula pendula</i>	3.2
12	*	HbH	hõbehaab	<i>Populus alba</i>	3.2
13		Ki sp	kirsi liik	<i>Prunus sp</i>	1.6
14		Tp sp	tähk-toompihlakas	<i>Amelanchier spicata</i>	1.6
15		ViÜ	üheemakane viirpuu	<i>Crataegus monogyna</i>	1.6
16		Hop	puishortensia	<i>Amelanchier spicata</i>	1.6
17		Rd sp	rododendroni liik	<i>Rhododendron sp</i>	1.6

Tabel 1. Ala liigiline koosseis.

Foto 3. Aedõunapuud projektala põhja osas.

Foto 4. Harilik ebatsuuga, harilikud tammed ja harilikud saared vallamajast kagus.

Foto 5. Torkavad kuused ja lehised vallamajast lõunas.

2.4.2 Haljastuse seisukord

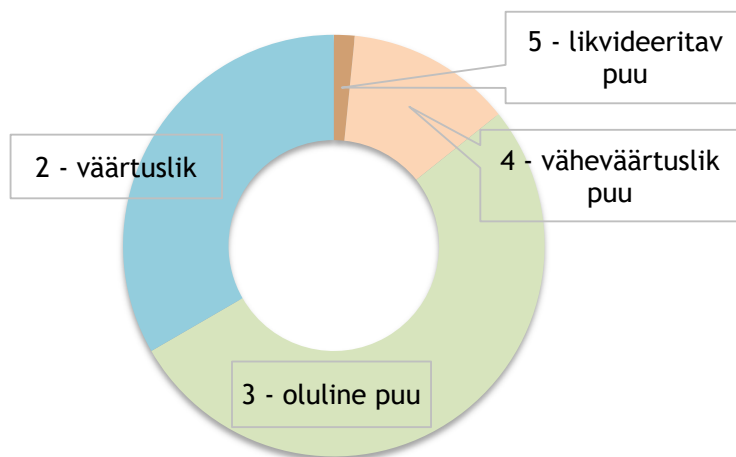
Alal hinnati kokku 53 üksikpuud ja 10 üksikpõõsast (sh grupid). Projektala kõrghaljastus on põhiosas keskealine, istutatud haljastusplaani järgi ja väärib säilitamist.

Kõige väärtuslikuma osa moodustab okaspuude grupp vallamajast lõunas - säilitada 100 % ja antud haljasalale kavandada minimaalselt ehitustegevust ning vältimatust ehitustegevusest tulenev mõju viia miinimumini.

Pea pool kõrghaljastusest on väärtusega 3 - peamiselt suhteliselt suurekasvulised puud, mis väärivad samuti säilitamist, kuid millel esineb seenhaigusi, tüvemädanikke ja võra deformatsioone. Parkla või teede laiendamisel võib põhjendatult mõne aedõunapuu või eraldikasvava okaspuu likvideerida. Tüvemädanikuga suuremõõtmeline hõbehaab nr 48 säilitada võimalusel ja jälgida regulaarselt puu tervist, kuna see on kaldu autode ja inimeste liikumisala suunas.

Väheväärtuslikeks puudeks on sookased bussipeatuse kõrval ja ala kirdenurgas kasvav harilik saar, mis võib perspektiivis endast sõiduteel liikujatele murdumisohtu kujutada.

2.5 Olemasolevad tänavad, juurdesõidud ja kõnniteed

Projektilale on autoga ligipääs Haava tänavalt - läänest Vasula teelt ja lõunast Jõhvi-Tartu-Valga teelt. Kaitseliit kasutab ligipääsuks ka kruusakattega teed läbi tootmisala Pärna tänavalt. Haava tänava kaudu on lahendatud ka ligipääs läbi projektala Haava tn 2 korter-majadele.

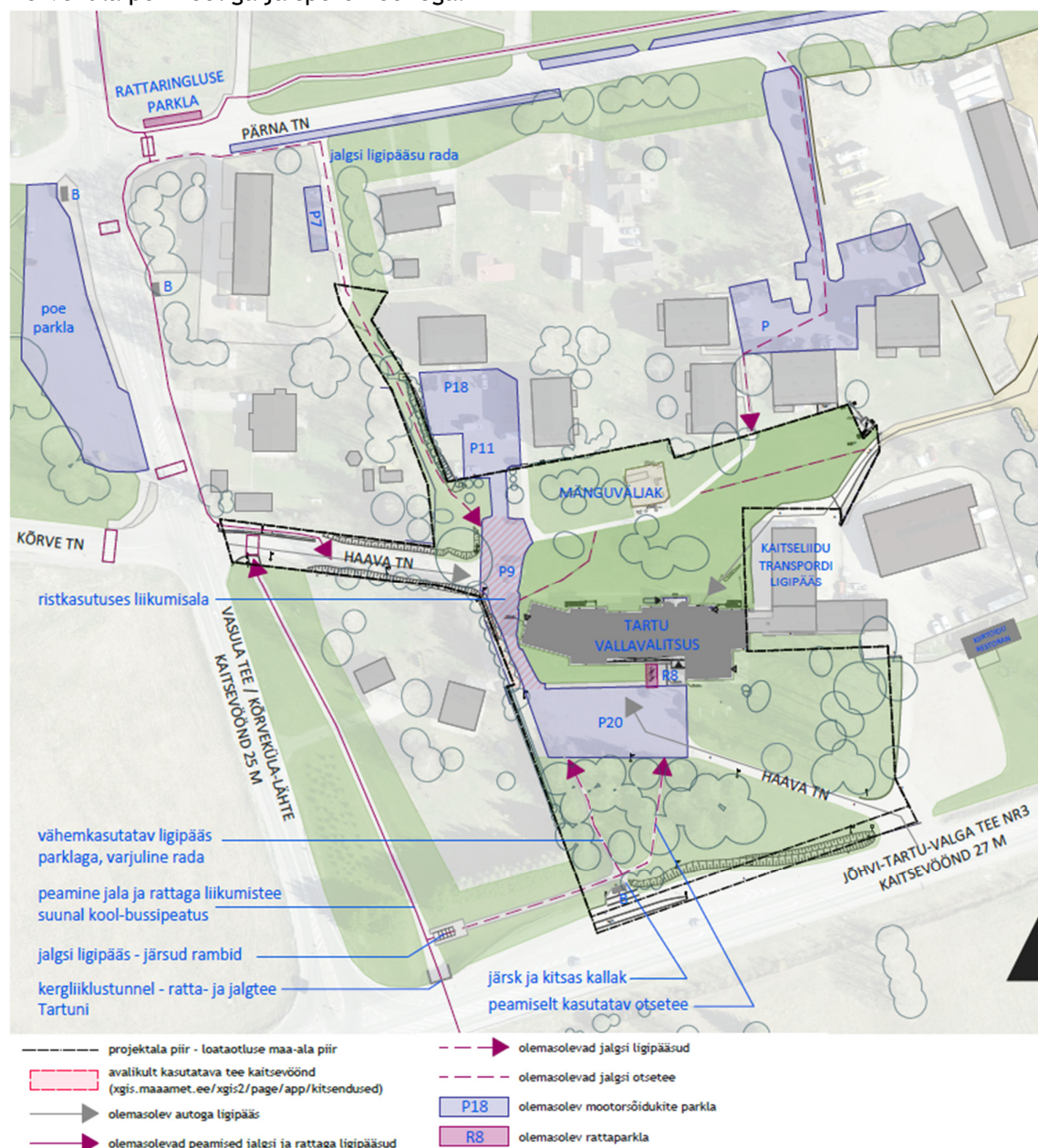
Foto 6. Olemasolev parkla vallamaja loode nurgas.

Foto 7. Olemasolev parkimine vallamaja esisel, sh Haava tn servas haljasalal.

Projektila lõunaosas Jõhvi-Tartu-Valga tee servas paikneb Sopaku bussipeatus, mille juurest toovad 2 betoonplaatidega jalgrada vallamaja esisele parkla alale. Teine lähim bussipeatus Kõrveküla paikneb Vasula tee ääres kaupluse kõrval - sealt saab alguse kergliiklustee, mis lõpeb Haava tn alguses. Maanteega paralleelselt kulgeva kergliiklustee kaudu on mugav ja

kiire jalgsi ja rattaga ühendus Tartu linnaga ning rahuldav ühendus Vasula tn servas Kõrveküla põhikooliga ja spordihoonega.

Skeem 2. Projektala liikuvusanalüüs.

Pärna tänavalt on projektalale jalgsi ligipääs läbi Pärna tn 1 // Vasula tee 5 korterelamu ligipääsu ja selle jätkuna pinnasteena. Pärna tn ja Vasula tn ristis paikneb Tartu Rattaringluse rattaparkla.

Vallamajast põhja jäävat roheala läbib asfaltkatendiga jalgte, mis ühendab Haava tänavat ja Pärna tn 9 kortermajade hoovi, läbi mille saab liikuda Pärna tänavale - ühtlasi otsetee

Kõrveküla Spordihalli ja Kõrveküla ujumiskoha juurde. Roheala läbib 2 kergelt sissetallatud otserada.

Foto 8. Kergliiklustee ots Haava tn ja Vasula tee ristis. **Foto 9.** Järsu kaldega kitsas jalgte ühendus Sopaku bussipeatuse juurest.

Foto 10. Puuduv jalgte ühendus vallamaja taguse sissepääsu kaldteeni. **Foto 11.** Pinnaste ala loode nurgast Pärna tänava suunas.

2.6 Kaitsealused objektid ja kinnismälestised

Projektalal kaitsealused objektid ja kinnismälestised puuduvad

3 Projektlahendus

3.1 Välisruumi kujunduskontseptsioon

Projekti eesmärk on tõsta vallamaja välisruumi kasutusvõimalusi, esinduslikkust ja haljastuslikku mitmekesisust.

Selleks on põhjapoolset haljasala täiendatud tegevusruumidega vanematele lastele, noortele ja teistele kasutajagruppidele mängu- ja spordivahenditega. Tegevusruumide peamisteks eesmärkideks on pakkuda nii privaatseid kui ka ühiseid võimalusi puhkuseks, suhtluseks, loovaks mänguks ja osavuse arendamiseks. Haljasala kasutatavust on tõstetud ka lisa istumisvõimaluste ja piknikukohtadega. Tegevusi on lisatud alale mosaiiksel, et säilitada haljasalale iseloomulik avatud pargi ilme.

Hoone esisele alale on tühjade murupindade asemele projekteeritud dekoratiivsed istutusalad, istumiskohad, puitterrass ja esindusala lipumastidega.

Lisatud on raamhaljastust, sh põõsarinnet, istutusalasid ning vähem niidetavaid niidu alasid, ilmestamiseks või varjamaks ilmetuid rajatisi ja hooneid, eraldamaks erakinnistuid ja tehnilisi ruume puhkealadest ning parklatest, ja pakkumaks maantee ja tööstusrajatistele müra-barjääri.

3.2 Asendiplaan

3.2.1 Vallamaja esindusala

Vallamaja esise kujunduse keskne element on hoone kagunurka kavandatud puitterrass (**vt joonis MA-4-03**), kus saab korraldada väliüritusi ning millele saab lisada nii statsionaarset, kui ka teisaldatavat inventari. Terrassi pind laieneb haljasalale regulaarselt niidetava muru väljakuna, mille servasid palistab kõrgemate taimedega niiduala, eraldamaks seda enam maanteest ja loomaks enam ruumi, kus pikemalt viibida.

Lipumastide ümbrus on kujundatud dekoratiivse haljastusega esindusalaks.

Hoone fassaadi esisele peasissepääsu kõrvale tühja murupinna asemele on projekteeritud pinkide ja haljastusega puhkeala. Haljasala ilmestavad püsikute istutusalad, madalad põõsad ning dekoratiivsed lehtpuud.

3.2.2 Piknikuala

Vallamaja põhjapoolse sissepääsu ligidale haljasalale aedõunapuude poolvarju on hajutatult projekteeritud 3 väiksemat ja 1 suurem piknikukomplekt. Piknikukohad on kasutatavad nii vallamaja kohviku välisruumina, kui ka põhjapoolse haljasala kasutajate poolt.

3.2.3 Mängu- ja spordialad

Olemasolev mänguala säilitatakse põhiosas, kuid selle väliskuju viiakse kujunduslikult kokku projekteeritud tegevusplatside kujuga. Projekteeritud alad jäävad põhjapoolse haljasala põhja serva - väljaspoole trassi vööndeid ning peamise liikumiskoridori serva. Alad on üksteisest veidi eraldi, vältimaks suure monotoonse väljaku muljet, ja privaatsuse tõstmiseks osaliselt liigendatud projekteeritud haljastusega.

Projekteeritud on puiduhakke ja liiva kattega eri vanusegruppidele sobivad teraskonstruktioonidega tasakaalu- ja ronimisatraktsioonid, mis pakuvad samaaegset tegevust kahele või enamale kasutajale.

3.3 Haljastus ja heakorrastus

3.3.1 Olemasolev, säilitatav haljastus

Ala kõrghaljastus on pea täies mahus säilitatav, va 2 ühikut.

3.3.2 Raied ja hooldustööd

Puittaimestiku hinnanguga on määratud raiesse 1 ebaperspektiivne harilik haab. Projektiga on määratud raiesse 1 ebatsuuga, mis jääb rekonstrueeritava sissesõidutee ja parkla ehitusalasse. Perspektiivis tasub kaaluda ala lääneserva väljakasvanud kuusehekkide likvideerimist.

Puude raie- ja hooldustööde teostus tuleb tellida tase 4 arboristi kutsetunnistust omavalt ja pargipuude võrahoolduse töökogemust omavalt spetsialistilt.

Likvideeritavad üksikpuud

nr.	nimi eesti k.	väärtus	tk	likvideerimise põhjus
14	ebatsuuga liik	3	1	jääb parkla ehitusalasse
47	hõbehaab	5	1	ebaperspektiivne looduslik uuendus

Kokku 2

Esmased hooldustööd

Hooldustöö lühend	Hooldustöö selgitus	Kogus (tk)
H	Esmajärjekorras hooldust vajav puu või põõsas.	5

Kokku 5

3.3.3 Üldine haljastuskontseptsioon

Olemasolev vallamaja väliala haljastus on põhiosas üherindeline, koosnedes küpses eas kõrgetest puudest ja selle alla jäävast regulaarselt niidetavast murualast. Lisamaks eraldust ja tuulekaitset ning ilmetamiseks tühja müüripinda on haljasalade põhjaservadesse lisatud raamhaljastust - trasside kaitsevööndites kõrged niidutaimed, mujal peamiselt põõsad ja madalad või kitsa võraga okaspuud.

Projekteeritud haljastusega on eraldatud parklapindasid ja maanteed haljasalast ning erinevaid tegevusruume üksteisest (vt joonis MA-04-04).

3.3.4 Projekteeritud haljastus

Kõrghaljastust on ennekõike lisatud ala põhja ossa, et ilmetada lagedat ala ning pakkuda erinevatele aladele päiksevarju. Tallamise vähendamiseks ja haljasalade liigendamise eesmärgil on projekteeritud põõsaste ja puude istutusi teede ristumiskohtadesse.

Vallamaja esisele on kavandatud istutusala püsikutega ja kõrrelistega, mida ilmestavad madalad puud või kõrged põõsad. Arvestatud on oluliste vaadetega vallamaja akendest, varjualadega ja vihmaveetorudest tuleva sademeveega.

Olemasolevast murualast, millel puudub otsene funktsioon, kujundada niidualaks 2800 m². Niitmisel arvestada niidutaimede õitsemisaegadega. Niiduala aitab tulevikus kokku hoida hoolduskulusid, lisab eraldust ning tõstab piirkonna looduslikku mitmekesisust.

Niidualade rajamisel kasutada kohalikku seemnesegu, mis kattuks osaliselt projektala ümbruskonnas kasvavate niidutaimedega ning oleks tingimustesse sobiv: nt Nordic Botanical 'Lihtne parasniiske niidu lillesegu' ja varjulistele aladele 'Varjulise niidu lillesegu'. Külvinorm 2-4 (käsitsi & masinkorje) g/m².

Näide 1. Näide eri intensiivsusega niidetavatest taimealadest.

Liigirikka taimekoosluse saavutamiseks kasutada niidualade rajamisel toiteainevaest kasvupinnast kohaliku liiva, saviliiva ja turbaseguse kasvumullaga, milles on madal savi ja orgaanilise aine sisaldus. Olemasolevate murualade ümberkujundamiseks tuleb olemasolev kasvupinnas koorida 50 mm paksuselt.

Niiduala hooldamine / Esimesel kasvusuvel tuleb niiduala niita 100-150 mm kõrguselt 2-3 korda, et vähendada domineerima kipuvate umbrohtude mõju. Paigale omase liigirikkuse tõstmiseks rajatud niidukoosluste hooldamisel võib lisada ümbruskonna niidualade niitest kogutud seemneid.

3.3.5 Istutustöödel järgitavad nõuded

1. Tagada kavandatud haljastusele vajalik kasvupinnase maht vastavalt suurusklassidele. Olemasolevasse ehitusel vm moel kinni tambitud pinnasesse, olemasolevate teede jm rajatiste aluskihtidesse ja puude kasvuks mittesobivasse pinnasesse istutamine pole lubatud. Kasvupinnast ei tohi asendada täitepinnasega. Minimaalsed kasvupinnased:

TAIME TÜÜP	SÜGAVUS M	LÄBIMÕÖT M
Suured ja keskmised puud	1	5.1 / 3.8
Väikesed puud, kõrgus kuni 10 m	0.7	2.8
Põõsad	0.4	0.6
Püsikud	0.3	ala ulatus
Niidu- ja murualad	0.2	ala ulatus

Olemasolevatele haljasaladele istutamisel, võib kasutada selle sobivusel olemasolevat kooritud kasvupinnast. Kasvupinnas peab vastama **EVS 939-4:2020 tabelis 4.2** esitatud nõuetele, sh mahumass, lõimis, orgaanilise aine sisaldus (kodumaistele liikidele 4-6, ilupuudele ja -

põõsastele 8-12%), toitainete ning kahjulike ainete esinemine. Kui olemasolev pinnas kasvupinnaseks ei sobi, siis kasutada tugimaterjali kohalikust karjäärast, ehitusplatsilt või killustiku tootjalt, täiendades seda vajaliku kaaluprotsendi ulatuses kasvumullaga.

Kasvupinnase rajamisel ei tohi kasutada pinnasetihendajaid. Soovitud tihedus saavutada kopaga siludes. Uue kasvupinnase jaoks tehtud süvend peab olema ühtlase põhjaga.

2. Haljastuse rajamisel kasutada kvaliteetse tulemuse saamiseks kvalifitseeritud tööjõuga firmat, mille töötajad on omandanud kutse- või kõrghariduse erialal, mille õppeprogrammis on olnud haljasalade rajamise praktiline õpe. Istutustööde eest vastutab kohapeal isik, kes on sooritanud kas aedniku V, arboristi IV, maastikuehitaja V taseme kutseeksami või kolme-aastase haljastustöö kogemusega isik, kes on omandanud kutse- või kõrghariduse erialal, mille õppeprogrammis on olnud haljasalade rajamise õpe, või kes on läbinud haljastaja, maastikukujundaja või arboristi täiendõppe.

Projekti toodud taimede valik tuleb haljastuse rajajal üle kontrollida ja veenduda nende sobivuses antud kasvukohta. **Võimalikud taimede asendused kooskõlastada antud projekti autoriga.**

3. Istutatavad suurte puude istikud tuleb kohe pärast istutamist toetada kolme kooritud sirge kuuse- või männivaia abil - $\varnothing$ 50-70 mm. Jälgida, et istikud oleks istutusjärgselt otse.

4. Pärast istutustööde lõppu tuleb arboristil või aednikul eemaldada istikute vigastatud ja murdunud oksad. Tagada istutusjärgne regulaarne istikute kastmine.

3.3.6 Istikute kvaliteedinõuded

1. Istutamisel kasutatavad istikud peavad kvaliteedilt vastama Eesti Standardile EVS 939-2:2020. Istikud peavad olema paljundatud, kasvatatud ja poogitud Eestis või lähiriikides.

2. Kasutada elujõuliste okste ja lehestikuga istikuid.

3. Istiku võra kuju ja võrsete aastane juurdekasv peavad vastama antud liigi, sordi või vormi võratüübile. Võra peab moodustama vähemalt 1/2 taime kogukõrgusest.

4. Külgoxjad peavad jagunema ümber tüve ühtlaselt ning olema peenemad kui 1/3 tüve läbimõõdust harunemiskoha juures. Mitte kasutada kahvelharudega või männasetaoliselt tüvest väljuvate okstega istikuid.

5. Istiku juurekael peab olema mulla- või substraadipinnaga ühel tasapinnal.

6. Keerdjuurtega istikuid mitte kasutada.

7. Mitte kasutada haigeid, kahjuritega ning vigastatud istikuid. Okaspuu istikute okkad peavad olema liigi- või vormiomase värvusega. Oksalõikehaavad ei tohi olla suuremad kui 1/3 tüve läbimõõdust ja peavad olema vähemalt aasta vanad.

Kasutada järgmises suurusklassis istikuid:

/ Puuistikutena kasutada pargipuu nõuetele vastavaid istikuid (amuuri toomingas) - suurusklass 12/14 (diam 4 cm) ja mitmetüvelised istikud (kirsipuud, toompihlakad). Juurepalli min diam 60 ja kõrgus 40 cm, min kasvatusnõu C30.

Mitmetüvelise pargipuu istiku min kõrgus on 2 m, 3 enam-vähem ühejämedust, hästi arenenud ja oksti kandvat tüve, mis harunevad kuni 0.5 m kõrgusel juurekaelast. Mitmetüvelise pargipuuistiku juurestiku läbimõõt peab olema vähemalt 3-kordse tüveümberruumi suurus, mõõdetuna juurekaelalt.

/ Suure- ja keskmisekasvulise okaspuu istiku min kõrgus 2 m. Selge ja sümmeetrilise võraga. Juurepalli min diam 40 ja kõrgus 50 cm, min kasvatusnõu C20.

/ Kui põhjendatud kaalutlustel pole nõuetele vastavaid puuistikuid saada, võib leevendada istikutele toodud nõudeid ehk kasutada pigem väiksemas suurusklassis, kuid avalikus välisruumis vastupidavat istikut korraliku mullapalliga, kui pikkusesse väljaveninud ebapiisava juurestikuga istikut.

/ Lehtpõõsaste juhtoksad peavad harunema liigi-, sordi- või vormiomaselt kas juurekaelast või sellest kuni 10-15 cm kõrguselt.

Keskmise- ja kõrgekasvuliste põõsaste min istiku kõrgus on 50 cm, min 4 oksa, mullapall min 25x25 cm, kasvatusnõu C3.

Madalakasvuliste põõsaste min istiku kõrgus 30-40 cm, min 4 oksa, kasvatusnõu C1.5, juurestiku min pikkus 25 cm.

3.3.7 Multšid

Näide 2. Lehtpuuhake istutusala kattena, fr 5-50, Baltic Bark.

Peale puude, põõsaste, püsikute ja kõrreliste istutustöid istikute alused multšitakse. Puude ja põõsaste all kasutada sorteeritud lehtpuuhaket, fr 5-50, min kihi paksus 100 mm. Istutus-aladel paigaldada multši alla peenrapapp või biolagunev geotekstiil.

Puude aluste multšimisel jätta puude juurekaelast 150 mm vaba ruum.

Vallamaja esisel ja tagusel on 2 osaliselt käidava pinnaga istutusala, mille kattena kasutada peent graniitkillustikku, fr 5-8 mm, 50 mm.

3.3.8 Kõrghaljastuse hooldusjuhised

Rajatud kõrghaljastuse hooldamisel lähtuda Eesti Standardist EVS 939-4:2020. **Puude lõikustöid võib läbi viia arborist, tase IV.**

Puude okste lõikamisel järgitavad nõuded:

/ Istutusjärgselt eemaldada istikutelt kahvelharud, murdunud ja vigastatud oksad.

/ Peale istikute juurdumist alustada võrade kujunduslõikusega - vastav vajadus võib varieeruda liigiti. Ennekõike eemaldada konkurentlatvad, ristuvad, hõõruvad, kuivanud ja vigastustega oksad. Vältida V-kujuliste okste ühenduse kujunemist.

/ Hoolduslõikuse käigus ei tohi eemaldada oksti, mille läbimõõt on üle 5 cm. Sõidukite ja inimeste liikumisruumi jäävatel puudel eemaldada hoolduslõikuse käigus võrast üle 3 cm läbimõõduga surnud oksad, murdumisohtlikud ja sobimatus suunas kasvavad oksad ning üle-arused võsud. Vältida tugevat võra harvendamist õhukesekoorelistel liikidel nagu vahtrad, kased jt.

/ Üle 10 cm läbimõõduga okste eemaldamist tüvest vältida, eelistada okste kärpimist noorenduslõikega. Eriti oluline kaskede, remmelgate, saarte ja vahtrate puhul. Lõikusel vältida suure läbimõõduga ja tüve juurest tehtavate lõikehaavade tekitamist.

/ Võra kujundus- ja hoolduslõikusel säilitada puu liigiomane võrakuju, sh vältida liigiomaste rippes okste eemaldamist jms. Suurte masinate sõidukoridoride kohale ulatuvate kõrgete puude vajalikku võra tõstmist alustada juba kujunduslõikuse käigus. Võra tõstmisel ei tohi puuvõra maht väheneda rohkem kui 15 %.

/ Lõikused teostada juuni keskpaigast kuni augusti keskpaigani või varakevadel (va tugeva mahlajooksuga liikide puhul).

3.3.9 Istutusmahud

PROJEKTEERITUD PUUD

NIMETUS / KÕRGUS M	LADINAKEELNE NIMETUS	TK
		25
ginnala vaher k5	Acer tataricum var ginnala	6
ida-mariõunapuu 'Street Parade' k6	Malus baccata	9
serbia kuusk k12	Picea omorika	4
magus kirsipuu k5	Prunus avium	2
amuuri toomingas k12	Prunus maackii	4

PROJEKTEERITUD PÕÕSAD

NIMETUS / KÕRGUS M	LADINAKEELNE NIMETUS	TK
		150

ebajasmiin 'Starbright' või harilik ebajasmiin 'Aureus' k2.5	Philadelphus / Philadelphus coronarius	4
harilik sarapuu 'Heterophylla' k3	Corylus avellana	6
harilik sarapuu k3-5	Corylus avellana	14
jaapani sirel k6 l3	Syringa reticulata	15
kallas kontpuu 'Golden Shadow' k3	Cornus alternifolia	6
kuldsõstar k2 l1.2	Ribes aureus	12
lepalehine toompihlakas 'Northline' vms k3 l2	Amelanchier alnifolia	9
lookjas mägimänd k2.5 l3	Pinus mugo var mughus	3
mägimänd k2-5	Pinus mugo	4
siberi kontpuu 'Kesselringii' k3	Cornus alba	14
suuretiivaline kikkapuu k5	Euonymus macroptera	2
verev kontpuu 'Compressa' k1.5 l1	Cornus sanguinea	14
villane lodjapuu 'Aureum' k2 l2	Viburnum submollis	13
villane lodjapuu k3	Viburnum submollis	17
võsund-kontpuu 'Budd's Yellow' k2.5 l2	Cornus sericea	17

TAIMEDE NIMEKIRI

EESTIKEELNE NIMETUS	LADINAKEELNE NIMETUS	TK	ISTUTUS-NÕU
		389	
aas-kurereha 'Laura' k60 l50	<i>Geranium pratense</i>	26	C2
aed-kullerkupp 'Alabaster' K60 L50	<i>Trollius cultorum</i>	18	C1
arendsi astilbe 'Brautschleier' k70 l50	<i>Astilbe x arendsii</i>	13	C1,5
haraline aster k70 l50	<i>Eurybia divaricata</i>	22	P13
harilik laanesõnajalg k100 l100	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	43	C2
koldnõges k50 l40	<i>Lamium galeobdolon</i>	24	P9
kõrged kõrrelised	<i>Briza media</i> 'Golden Bee', <i>Calamagrostis x acutiflora</i> 'Waldenbuch', <i>Deschampsia cespitosa</i>	47	4-5 tk/m ²
laialehine tarn 'Variegata' k20 l60	<i>Carex siderosticta</i>	54	C2
luht-kastevars k75 l75	<i>Deschampsia caespitosa</i>	20	C1
mägijumikas 'Alba' k60 l40	<i>Centaurea montana</i>	19	C2
pehme kortsleht k45 l45	<i>Alchemilla mollis</i>	30	C5
siiltarna teisend k50 l50	<i>Carex divulsa</i>	15	C1
suur kugarpea k200 l70 4tk/m ²	<i>Cephalaria gigantea</i>	7	C2
suur-tähtputk 'Snow Star' k70 l40	<i>Astrantia major</i>	19	C2
teravaõieline kastik 'Waldenbuch' vms k150 l60	<i>Calamagrostis x acutiflora</i>	32	C1

3.4 Teed ja platsid

Parklate, sõidu ja jalgteede lahendust vaata projekti TL osast.

Spordi- ja mänguala turvakatendid on kavandatud peamiselt 300. mm sügavuse liivaala katendiga, fr 0,25-8 mm, ümarateraline. Võrkronila alla paigaldada 400 mm paksune liivakiht. Mänguala rajamisel kontrollida olemasoleva mänguala katendi tüsedust ja normidele vastavust ning seda vajadusel täiendada.

Rippkaruselli nr 6 ja slackbatuudi nr 5 alla on projekteeritud 300. mm tüsedune sorteeritud lehtpuuhake, fr 5-50 mm.

Turvakatendite alla paigaldada tihendatud pinnasele dreniv filterkangas TYPAR SF37 vms.

Näide 3. Lehtpuuhakke multš mängu- ja treeningala turvakattena, fr 5-50, Baltic Bark.

Betoonist asteplaadid 600x300x80 mm (näiteks Ruduse betoonplaat 0338, hall 101) paigaldada 30 mm liivaalusele ja min 300 mm tüsedusele tihendatud killustikalusele 16/32 ja 32/64, eemaldades kivi alt kogu kasvupinnase. Plaadite ülemine serv jätta maapinnast 20 mm kõrgemale, arvestades kümne millimeetrise vajumisega.

3.5 Välisvalgustus

Valgustuse projektlahendust vaata projekti EL osast.

Projekteeritud valgustid ei tohi pimestada ala kasutajaid. Ala valgustamisel vältida normide kohast ülevalgustamist. Vajalike tehnovõrkude kavandamisel arvestada projekteeritud ja olemasoleva säilitatava kõrghaljastusega.

3.6 Arhitektuursed väikevormid

Projekteeritud väikevormide asetust vt asendijooniselt MA-4-01. Kõik seadmete valiku või nende välimuse muudatused tuleb kindlasti kooskõlastada OutSiders OÜ-ga ja antud projekti autoriga.

Väikevormide, nii tüüp- kui erilahenduste, läbivaks jooneks on roostevabast terasest või tsingitud ja ilmastikukindlalt värvitud teraskonstruksioonid ja -detailid. Puitdetailide juures eelistada naturaalsel tooni või lasurset kattevärvi. Olemasoleva mänguala värvigamma:

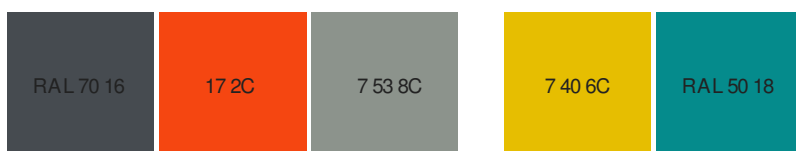

Projekteeritud postid jm tugikonstruktsioonid / RAL 7016 (anthracite grey).

Piirde jm torud, terasdetailid (prügikasti kasti osa, võrkpüramiidi tugitorud) / roostevaba teras ja Pantone 7538C (rohekas hall).

HDPE plastikust plaadid / punakas oranž (Pantone 172C, luminous orange).

Väiksemad HDPE jm detailid / kollane (Pantone 7406C), sinakas roheline (RAL5018).

Tüüplahenduste analoogsed tooted kooskõlastada antud töö autoritega. Erilahenduste korral koostada tööjoonised koostöös vastava eriala kõrgharidust omava disaineriga ja kooskõlastada need antud töö autoriga. **Mitte valmistada tüüplahenduste koopiaid.**

Tooted peavad olema valmistatud vastupidavatest ja ilmastikukindlatest materjalidest - materjalide kvaliteedis ja toodete vastupidavuses mööndusi mitte teha. Kõigil pakutavatel toodetel peab olema tarnijapoolne/tootjapoolne garantii 3 aastat või rohkem.

Mängu- ja treeningala standard- või erilahendusega seadmed peavad olema toodetud Euroopa Liidus ja vastama standardile EN 1176 ning mängu- ja spordiala katendid standardile EN 1177. Seadmed peavad olema toodetud järgides ISO 9001:2000 kvaliteedistandardit. Kõigil seadmetel peab olema TÜV sertifikaat. Slackbatuudil peab olema peal QR kood ehk kodeeritud kahemõõtmeline maatrikskood kasutusinformatsiooni saamiseks või kajastada vastav info projekteeritud koondstendil.

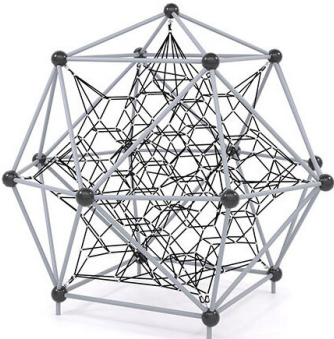
Rajatiste ankurdamine lahendada vastavate tööjoonistega või tootjapoolsete juhiste järgi.

3.6.1 Terrass

Terrass on kavandatud vallamaja peasissepääsust idasse. Terrass on põhiosas 0,3 meetri kõrgune - kõrgus täpsustada lähtudes hoone uste alumisest kõrgusest. **Rajamiseks koostada tööjoonis.**

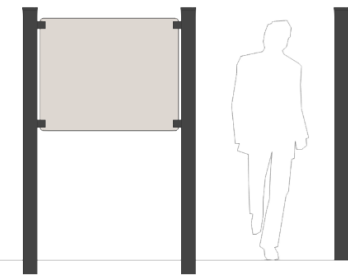
3.6.2 Mängu- ja spordirajatiste näidised

Tooted 1-3 asendatakse olemasolevate vahendite amortiseerumisel.

Jrk	Toote nimetus / näidis (tootja, tüüp)	Illustreeriv materjal	Kirjeldus
1	Kiigekomplekt / UrbanMonkeys Swing SW2-20-C-L-G10 / 1 tk Vanuserühm / 1-12		Tavaiste (C), beebiiste (L) ja pesakiik (G10) min diam 1000 mm. Kiikede kinnitus- toru min kõrgus 2400 mm. Tugiraam / ümara rist- lõikega teraspostid (min diam 80 mm). Värvilahendus / tugipostid RAL7016, ristlatt kinnitus- plaatidega Pantone 172C.
2	Karusell / UrbanMonkeys IKRA90 / 1 tk Vanuserühm / 3-12		Min diam 1400 mm, põrand libisemiskindlast materja- list. Tugiraam / roostevaba teras. Värvilahendus / HDPE vm plaadid Pantone 172C.
3	Liumägi mängumajaga / UrbanMonkeys HUT- 01 / 1 tk Vanuserühm / 0-8		Mängumaja väikelastele liumäe, platvormi, redeli, ronimisvõrgu ja arendava mängu elemendiga. Roostevabast terasest liumäe min kõrgus 900 mm. Värvilahendus / liumäe ja trepil küljed Pantone 172C, maja seinad Pantone 7406C, postid RAL7016.
4	Võrkronila / UrbanMonkeys VR- 01, kõrgus 4500 mm/ 1 tk Vanuserühm / 4-12		Korrapärane ikosaeder (20 tahku), min kõrgus 4000 mm, ümarprofiiliga teras- konstruktsioon, tugevdatud võrgu köite min diam 16 mm. Värvilahendus / tugitorud Pantone 7538C.

5	Metallpostidega slackbatuut / Slackline.ee / 1 tk Vanuserühm / 5+ ja lapsevanema järelevalve all		<p>Abinööri slackline, Liini pikkus ca 5000 mm.</p> <p>Roostevabad või pulbervärvitud RAL 7016 2 tugiposti.</p> <p>Tööjoonised, sh ankurdamine, pädeva paigaldaja poolt.</p>
6	Rippkarusell / UrbanMonkeys CAROUSEL MOBILE IKRA60 / 1 tk Vanuserühm / 4-12		<p>Vanematele lastele sobiv ühist füüsilist tegevust pakuv atraktsioon.</p> <p>Kõrgus 2500 mm, ümarprofiiliga teraskonstruktsioon.</p> <p>Värvilahendus / tugipost RAL7016, karuselli haarad Pantone 172C.</p>
7	Grupi karusell / Linie M DISH / 1 tk Vanuserühm / 5+		<p>Tasapinnaline pöörlev karusell min 5 lapsele. Diam 2000 mm.</p>
8	Tasakaalurada / 11 tk		<p>Maasse süvistatud immutatud puitprussid diam 200-300 mm, maapealne kõrgus 200-600 mm.</p>
9	Kuivanud puutüved / 5 tk		<p>Min diam 300 mm, pikkused ca 1600 - 4000 mm. Soovitavalt kasutada raiutava ebatsuga nr 14 materjali, paigaldada stabiilselt - vajadusel ankurdada terasvaidadega.</p>

10	<p>Infostend / eri-lahendus, vt joonis MA-04-07 / 1 tk</p> <p>Graafiline lahendus tellida eraldi tööna ja kooskõlastada antud töö autoriga.</p>		<p>Kõrgus 1800 mm, 2 roostevabast terasest pulbervärvitud RAL7016 tugi-posti 2500 mm diam 100 mm, kompostiitmaterjalist 13 mm paksune infopind 1000x800 mm. Ankurdus täpsustada tööjoonistega.</p>
----	--	--	--

3.6.3 Pingid, rattahoidjad ja prügikastid

Jrk	Toote nimetus / näidis (tootja, tüüp)	Illustreeriv materjal	Kirjeldus
1.1	Piknikukomplekt 1 / UrbanMonkeys KIT GARDEN C-10A / 1 tk		<p>Kerge ja õhulise roostevabast terasest konstruktsiooniga piknikukomplekt 6-le.</p> <p>Teraskonstruktsioon RAL7016, puit õlitatud saar.</p>
1.2	Piknikukomplekt 2 / UrbanMonkeys KIT GARDEN C-09A / 3 tk		<p>Kerge ja õhulise roostevabast terasest konstruktsiooniga piknikukomplekt 4-le.</p> <p>Teraskonstruktsioon RAL7016, puit õlitatud saar.</p>
2	Seljatoega istepink / Tommy Play RAADI T702 / 7 tk		<p>Istepinna min kõrgus 450 mm. 1800x500 mm, kõrgus 900 mm.</p> <p>Teraskonstruktsioon RAL7016, lasuurselt immutatud puitlaudis-naturaalne toon.</p>
3	Isteprussid / 2 tk		<p>Ristlõige 400x500 mm, pikkused 3600 ja 4000 mm, läbipäistva immutusega liimpuit - mänd või ilma immutusega lehis.</p> <p>Vajadusel ankurdada terasvaidadega.</p>

4	Rattahoidja / 6 tk		Raami toetav, nelinurkne kuju 700x810x120 mm, lehtterasest (min 5a garantii). Min kõrgus 800 mm. Värvilahendus / Kuumtsingitud ja pulbervärvitud RAL7016.
5.1	Prügikast 60L / UrbanMonkeys NUALA TB-02 / 2 tk		Pealt kaetud ristkülik 500x300, kõrgus 1020 mm. Vajadusel tuhatooisiga. Min kõrgus 900 mm. Värvilahendus / roostevaba teraskonstrukt-sioon, raam RAL7016, kasti osa Pantone 7538C.
5.2	Kolmeosaline prügikast 150L / UrbanMonkeys NUALA TB-04 / 3 tk 3 eraldi sorteerimis-kasti.		Pealt kaetud ristkülik 1150x300, kõrgus 900 mm. Min kõrgus 900 mm. Värvilahendus / raam ja kasti ülemine rant RAL7016, kasti osa Pantone 7538C.
6	Prügikonteiner / MolokDomino Light / 4 tk		1600x1600, kõrgus 1200 mm. Mahutavus neto 2 m³.
7	Istutuskonteiner / TerraForm ASSUMI 90 90L / 3 tk		Koonus silinder, kõrgus 900, diam 450 mm. Betoonest või ilmastiku-kindlast polüetüleenist. Värvilahendus / RAL5017.

3.7 Nõuded ehitamisele ja ehitusplatsi korrastamisele

/ Ehitamisel mitte kahjustada ega läbi lõigata säilitatava kõrghaljastuse peajuurestikku, mille tüsedus on üle 2 cm, ja ankurjuuri. Väiksemad, kuni 2 cm läbimõõduga juured, mis osutuvad vajalikuks eemaldada, tuleb lõigata arboristil, mitte kopaga puruks rebida¹.

/ Ehitustööde käigus ei tohi kahjustada ühtegi olemasolevat säilitatavat rajatist ega puud, mis jäävad projektalale või ehituse mõjualasse, sh transpordiks kasutatavate teede äärde jäävaid.

/ Ehitamisel tagada säilitatavate puude võra aluse pinnase kaitse ja vältida pinnast ja säilitatavate puude juurestikku kahjustavat rasketehnikat.

/ Ehitusjäätmel ega -materjale ei tohi ladustada säilitatavate puu tüvede vastas ega kuhjata nende juurekaeltele.

/ Ehitusjäätmel likvideeritakse pärast ehitustöid, et vältida reostust. Ehitusplats koristatakse ja jäätmed utiliseeritakse.

3.8 Orienteeruvad materjalide mahud

Antud mahud ei ole hinnapakkumise koostamise aluseks, vaid tellijale üldisest projekti mahust ülevaate saamiseks. Ehitaja või ehituse hinnapakkumise koostaja on kohustatud mahud jooniste ja seletuskirja põhjal üle kontrollima ja vajadusel neid täpsustama. Hinnapakkumise koostamisel tuleb arvestada ka vajalike tööjooniste koostamisega ja neist tulenevate mahtude muudatustega.

NR	MATERJAL	ÜHIK	KOGUS
1	PLATSID JA PINNAD / ehituse hinnapakkumise tegemisel arvestada aluskihtide ja tööde rajamise hindadega		
1.1	Projekteeritud niidualad, koorida olemasolev kasvupinnas 50 mm sügavuselt (Nordic Botanical 'Lihtne parasniiske niidu lillesegu' ja varjuliste aladele 'Varjulise niidu lillesegu' vms.	m ²	2800
1.2	Liivakatendiga turvaalad, 300 mm, maht võib väheneda, kui olemasolev mänguala liivakatend (137 m ² , 41 m ³) vastab nõuetele / fr 0,25-8 mm, ümarateraline	m ³	69
1.2.1	Dreeniv filterkangas TYPAR SF37 vms tihendatud pinnasel	m ²	229
1.3	Liivakatendiga turvaalad, 400 mm, võrkronila nr 3 / fr 0,25-8 mm, ümarateraline	m ³	22
1.3.1	Dreeniv filterkangas TYPAR SF37 vms tihendatud pinnasel	m ²	56
1.4	Lehtpuuhake turvaalana fr 0-50 mm, 300 mm	m ³	21
1.4.1	Dreeniv filterkangas TYPAR SF37 vms tihendatud pinnasel	m ²	71
1.5	Lehtpuuhake istutusosalade multšina fr 0-50, 100 mm	m ³	52
1.5.1	Peenrapapp	m ²	522
1.6	Graniitkillustik istutusosaladel ja jalgteedel, fr 5-8 mm, 50 mm	m ³	5
1.6.1	Peenrakangas	m ²	96
1.7	Betoonist kõnnitee asteplaat 600x300x80 mm / tootja Rudus, tüüp 0338, hall 101	tk	195

¹ Jürisoo, L, Unt, A-L, Bell, S, Ballicka, J. Linna rohealade hooldamine. 2014.

NR	MATERJAL	ÜHIK	KOGUS
1.7.1	Tasanduskiht, liiv 30 mm, fr 0-5	m³	0.7
1.7.2	Tihendatud killustikualus fr 16-32, 32-64 / 300 mm	m³	7
2	ARHITEKTUURSED ERILAHENDUSED / vajalik koostada tööjoonis		
2.1	Puitterrass / kõrgus 300 m - täpsustada lähtuvalt hoone pörandi kõrgusest	m²	92
3	MÄNGU- JA SPORDIALA ARHITEKTUURSED VÄIKEVORMID / tooted peavad vastama standardi EN-1176 turvanõuetele, täpsemad kirjeldused seletuskirjas, 3.1-3.3 asendatakse olemasolevate vahendite amortiseerumisel		
3.1	Kiigekomplekt - kahekohaline kiik (1 tava- ja 1 beebiistme) ja pesakiik diam ca 1000 mm / teraskonstruksioon ja ümara ristlõikega diagonaalsed tugipostid (min diam 80 mm), kiikede kinnituskõrgus min 2400 mm / tugipostid RAL7016, ristlatt kinnitusplaatidega 172C	tk	1
3.2	Karusell / min diam 1400 mm, pörand libisemiskindlast materjalist, roostevabast terasest tugiraam / HDPE plaadid Pantone 172C	tk	1
3.3	Liumägi mängumajaga / roostevabast terasest liumäe min kõrgus 900 mm / liumäe ja trepi küljed 172C, maja seinad 7406C, postid RAL7016	tk	1
3.4	Võrkronila / korrapärane ikosaeder (20 tahku), min kõrgus 4000 mm, ümarprofiiliga teraskonstruksioon, tugevdatud võrgu kõite min diam 16 mm / tugitorud 7538C	tk	1
3.5	Metallpostidega slackbatuut / pikkus ca 5000 mm, roostevabad või pulbervärvitatud RAL 7016 2 tugiposti - tööjoonised paigaldaja poolt	tk	1
3.6	Rippkarusell / kõrgus 2500 mm, ümarprofiiliga teraskonstruksioon / Tugipost RAL7016, karuselli haarad Pantone 172C	tk	1
3.7	Grupi karusell / diam 2000 mm, istmeteta pind min 5-le lapsele	tk	1
3.8	Tasakaalurada / maasse süvistatud immutatud puitprussid diam 200-300 mm, maapealne kõrgus 200-600 mm	tk	11
3.9	Kuivanud puutüved / min diam 300 mm, pikkused ca 1600 - 4000 mm, soovitavalt kasutada raiutava ebatsuga nr 14 materjali, paigaldada stabiilselt - vajadusel ankurdada	tk	5
3.10	Infostend / kõrgus 1800 mm, 2 roostevabast terasest pulbervärvitatud RAL 7016 tugiposti 2500 mm diam 100 mm, kompostiitmaterjalist 13 mm paksune infopind 1000x800 mm	tk	1
4	ARHITEKTUURSED VÄIKEVORMID / Istepingid ja lauad, rattahoidjad ja prügikastid		
4.1.1	Pikniku komplekt, 6 istekohta / teraskonstruksioon RAL7016, puit õlitatud saar	tk	1
4.1.2	Pikniku komplekt, 4 istekohta / teraskonstruksioon RAL7016, puit õlitatud saar	tk	3
4.2	Seljatoega istepink / tootja TOMMI PLAY, tüüp RAADI T702, kõrgus 0,45 / teras RAL7016	tk	7
4.3	Isteprussid / ristlõige 400x500 mm, pikkused 3600 ja 4000 mm, läbipäästava immutusega liimpuit - mänd või ilma immutusega lehis	tk	2
4.4	Rattahoidja / lehtterasest ruut, raami toetav - min kõrgus 80 mm / RAL7016	tk	6
4.5.1	Prügikast 60L / min kõrgus 900 mm, pealt kaetud, vajadusel tuhattoosiga, roostevaba teraskonstruksioon - raam RAL7016, kasti osa Pantone 7538C	tk	2
4.5.2	Kolmeosaline prügikast 150L / min kõrgus 900 mm, pealt kaetud, roostevaba teraskonstruksioon - raam ja kasti ülemine rant RAL7016, kasti osa Pantone 7538C	tk	3
4.6	Prügikonteiner MolokDomino Light k1200 1600x1600 mm	tk	4
4.7	Istutuskonteiner / koonus silinder, TerraForm ASSUMI 90 90L / RAL5017	tk	3
5	ISTUTUSMATERJAL - arvestada juurde rajamise kulud		
5.1	Lehtpuud mullapalliga	tk	21

NR	MATERJAL	ÜHIK	KOGUS
5.1.1	3 ümarpuidust tugiposti / 1800 mm / d 60 mm / sügavimmutatud TANALITH E / teritatud	tk	63
5.1.2	Kompostmuld, 0,5 m	m ³	11
5.1.3	Lehtpuuhake üksikpuude multšina fr 5-50, 50 mm, 17 puud, 0,28 m ²	m ³	0.35
5.2	Okaspuud mullapalliga	tk	4
5.2.1	3 ümarpuidust tugiposti / 1800 mm / d 60 mm / sügavimmutatud TANALITH E / teritatud	tk	12
5.2.2	Kompostmuld, 0,5 m	m ³	2
5.2.3	Lehtpuuhake üksikpuude multšina fr 5-50, 50 mm, 1,12 m ²	m ³	0.06
5.3	Põõsad ja madalad okaspuud	tk	150
5.3.1	Kompostmuld, 0,4 m	m ³	60
5.3.2	Lehtpuuhake üksikpõõsaste multšina fr 5-50, 50 mm, 17 põõsast, 0,28 m ²	m ³	0.35
6	TÖÖPROJEKTID	tk	1
6.1	Puitterrassi tööjoonis	tk	1
7	AUTORI JÄRELVALVE	tk	1

Lisad

2.1. Lisa 1. Olemasoleva puittaimestiku hindamise metoodika

Puittaimede hindamisel on takseeritud või kirjeldatud alljärgnevad **parameetrid**: puittaimeliik / põõsastel kasvukõrgus / haljastuslik väärtushinnang / vigastused ja kahjustused / võra ning tüve seisukord / võra orienteeruv kontuur alusplaanil.

Vigastustena on käsitletud mehhaanilisi vigastusi, mis võivad esineda puu peajuurtel, tüvel või võras. Vigastuste kirjeldamisel on üldjuhul silmamõõduliselt hinnatud kirjeldatud alljärgnev: vigastuse tüüp (koore- või puiduvigastus; murdunud haru, murdunud oks jne) / vigastuse asukoht / vigastuse ulatus (orienteeruv suurus).

Kahjustustena on käsitletud puittaimede puudutavaid muutusi, mis on tingitud haigustest ja kahjuritest, ebasoodsatest keskkonnatingimustest vm põhjustest. Kahjustuste hindamisel on kirjeldatud üldjuhul alljärgnev: kahjustuse tüüp ja põhjus / kahjustuse asukoht (paiknemine) / kahjustuse ulatus.

Tüve hindamisel on kirjeldatud: seisukord (tüvi on terve või vigastatud - praod, õõnsused jms) / harulisus / deformeerumised (märgatav kõverus, viltusused maapinna suhtes jne) / dekoratiivsus.

Võra hindamisel on kirjeldatud: kuivanud okste hulk ning paiknemine võras / ladvaosa olukord / võra deformatsioonid (ühepoolsus ja selle ulatus, laasumus jms) / võra dekoratiivsus.

Vajadusel on antud soovitusi hoolduseks ja edaspidisteks tegevusteks. Käesolev töö ei sisalda dendropatoloogilisi hinnanguid. Märkustena on ilmnemisel kirjeldatud silmaga nähtavaid olulisi vigastusi ja kahjustusi, mis on märgitud tabelite märkuste veergu.

2.1.1. Üksikpuude hindamise metoodika ²

eriti väärtuslik puu / 1 / Dekoratiivse ja/või pikaealise puuliigi eriti suur, elujõuline ja liigiomase kasvukujuga eksemplar. Puu, mis on dendroloogiline haruldus või millel on ajalooline või kultuurilooline väärtus. Looduskaitse all olev puu. Kaitsealuse liigi elupaik. Kindlasti säilitada.

väärtuslik puu / 2 / Dekoratiivne ja/või ennustatavalt pikaealine ning terve või väheste kahjustustega elujõuline puu. Dekoratiivne ja/või pikaealise puuliigi noor elujõuline eksemplar neile sobivas asukohas. Juba kahjustatud eriti väärtuslik puu. Olulise maastikulise ja ökoloogilise tähtsusega puu. **Üldjuhul säilitada.** Kõrvaldada võib erandjuhul - sel juhul kindlasti ette näha asendusistutused.

oluline puu / 3 / Dekoratiivne puu või pikaealine ning mehhaanilistest vigastustest, haigustest või kahjuritest kahjustatud, kuid veel elujõuline (juurdekasvuga) puu. Puu, mis osaleb ökoloogiliselt tõhusa haljastuse (nt tänavahaljastuse, krundi kõrghaljastuse) moodus-

² Tallinna linnavalitsuse 10.06.2020 määrus nr 15 'Haljastuse inventeerimise kord'.

tamiselt. Sobivas kasvukohas elustikupuu: jäme surnud puu ja tüügas, mis pakub elupaika lindudele, nahkhiirtele, putukatele, seentele jt. **Võimalusel säilitada (raie põhjendada).** Lubatud on nende puude arvelt vaadete avamine ja puistu harvendamine. Likvideerimisel asendada sobival kohal istutustega.

väheväärtuslik puu / 4 / Kiirekasvuline ja/või lühiealine puu või selliste puude isekülvne või võsundilise tekkega järelkasv, millel on arvestatav ökoloogiline tähtsus (eriti linna-tingimustes). Puu, mis kahjustab või tulevikus tõenäoliselt kahjustab väärtuslikumat puud, hoonet või rajatist. Puu, mis on allasurutud seisundis. Oluliselt kahjustatud puu, mis pole ohtlik. **Võib eemaldada.**

likvideeritav puu / 5 / Surnud või tugevalt kahjustunud, inimese elule, tervisele või varale ohtlik puu. **Ohutustada või eemaldada.**

3.1.2. Põõsaste hindamise metoodika

eriti väärtuslik põõsas või põõsastik / 1 / Looduskaitsealune liik või elujõuline dendroloogiline haruldus, millel on oluline ökoloogiline ja ruumiline väärtus. **Säilitada ja vajaduse korral hooldada.**

väärtuslik põõsas või põõsastik / 2 / Elujõuline ja/või tähelepanuväärsete dekoratiivsete omadustega isend; haljastusplaani järgi sobivasse kasvukohta istutatud isend või rühm. Keskkonna tingimustele vastupidav ja talvekindel. Ala ilmestava ja keskkonda parandava tähtsusega ning olulise ökoloogilise ja ruumilise väärtusega. **Säilitada ja vajaduse korral hooldada.**

oluline põõsas või põõsastik / 3 / Vähenenud dekoratiivsete omadustega, kuid haljastusplaani järgi istutatud või keskkonna tingimustele vastupidav ja talvekindel. Ala ilmestava ja keskkonda parandava tähtsusega isend või isendite rühm. **Võimalusel säilitada ja hooldada, vajadusel korral noorendada.**

väheväärtuslik põõsas või põõsastik / 4 / Isekülvne või võsundiliselt levinud isend või rühm, mis kahjustab või tulevikus hakkab kahjustama ala väärtuslikumat haljastust või mis on saanud kahjustusi sobimatute kasvutingimuste tõttu. Haljastuse seisukohalt väheväärtuslik. **Vajaduse korral eemaldada või asendada.**

likvideeritav põõsas või põõsastik / 5 / Isend või rühm, mis haiguste, sobimatute keskkonnatingimuste või vanuse tõttu on kaotanud oma haljastusliku ja ökoloogilise väärtuse ning mille taastamine vale kasvukoha tõttu ei ole otstarbekas. Invasiivne liik. **Eemaldada.**

2.2. Lisa 2. Puittaimestiku hinnangu tabel

H - esmajärjekorras võrahooldust vajav puu / R - raiesse määratud ühik / Väärtuse lahtrite tausta värvitoonid ühtivad puittaimestiku hinnangu joonise tingmärkide omadega.

nr.	lühend	nimi eesti k.	objekt	põõsa kõrgus m	väärtus	märkused	H	R
1	Et	harilik ebatsuuga	üksikpuu		3	säilitada, ühepoolne		
2	Rd sp	rododendroni liik	põõsa grupp	0.5	3			
3	KsS	sookask	üksikpuu		2	dekoratiivne, säilitada		
4	Sa	harilik saar	üksikpuu		3	ühepoolne, võimalik tüvemädanik		
5	Va	harilik vaher	üksikpuu		3	kuivad põhioksad kogu võras	H	
6	Ta	harilik tamm	üksikpuu		2			
7	Ta	harilik tamm	üksikpuu		3	kasv pidurdunud		
8	Ta	harilik tamm	üksikpuu		3	säilitada, kasv pidurdunud		
9	Ta	harilik tamm	üksikpuu		2			
10	Sa	harilik saar	üksikpuu		4	seen		
11	Et	harilik ebatsuuga	üksikpuu		3	ühepoolne		
12	Sa	harilik saar	üksikpuu		3	pigem säilitada, seen	H	
13	Sa	harilik saar	üksikpuu		3	ühepoolne	H	
14	Et	harilik ebatsuuga	üksikpuu		3	pigem säilitada, tüvemädanik	H	
15	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2			
16	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2	dekoratiivne, säilitada kindlasti		
17	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2	dekoratiivne, säilitada kindlasti		
18	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2	dekoratiivne, säilitada kindlasti		
19	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2	dekoratiivne, säilitada kindlasti		
20	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2	dekoratiivne, säilitada kindlasti		
21	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		3	kuivad oksad allosas, viltune		
22	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2	jõulupuu		
23	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2			
24	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2	kuivad oksad allosas		
25	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2			
26	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2			
27	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2			
28	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2			
29	Lh sp	lehise liik	üksikpuu		2			
30	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2	kuivad oksad allosas		
31	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2	kuivad oksad allosas		
32	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2	kuivad oksad allosas		
33	KuT	torkav kuusk	üksikpuu		2			
34	KsS	sookask	üksikpuu		4			
35	KsS	sookask	üksikpuu		4			
36	KsS	sookask	üksikpuu		4			
37	Ku	harilik kuusk	hekk		4	väljakasvanud, 5 tk		

nr.	lühend	nimi eesti k.	objekt	põõsa kõrgus m	väärtus	märkused	H	R
38	VjÜ	üheemakane viirpuu	hekk	3	3	säilitada		
39	Ku	harilik kuusk	hekk		4	pigem likvideerida		
40	KsA	arukask	üksikpuu		4			
41	KsA	arukask	üksikpuu		4	ühepoolne, ebaperspektiivne		
42	Hop	puishortensia liik	põõsa rida		3	hõre		
43	Kk	harilik kukerpuu	põõsas		3			
44	Kk	harilik kukerpuu	põõsas		3			
45	Kk	harilik kukerpuu	põõsas		3			
46	Tp	tähk- toompihlakas	põõsas	2	3			
47	HbH	hõbehaab	üksikpuu		5	ebaperspektiivne looduslik uuendus		R
48	HbH	hõbehaab	üksikpuu		3	säilitada võimalusel, kaldu tee suunas - võimalik murdumisoht		
49	Ki sp	kirsi liik	üksikpuu		3			
50	Kk	harilik kukerpuu	põõsas		3			
51	Kk	harilik kukerpuu	põõsas		3			
52	Kk	harilik kukerpuu	põõsas		3			
53	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
54	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
55	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
56	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
57	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
58	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada		
59	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada		
60	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
61	Õ sp	aedõunapuu sort	üksikpuu		3	säilitada, tüvemädanik		
62	Va	harilik vaher	üksikpuu		3	ei pea säilitama, seen		
63	Va	harilik vaher	üksikpuu		3	kasv pidurdunud	H	

VÄLITÖÖD / 28.10.2025 / Andres Viitkar